

Zicht_{op} IJssel

.....

NUMMER 12 | NAJAAR 2023

Hoe houd je het hospice op de rails?

Het is een moment stil

Fotoalbum

Unieke, persoonlijke ervaring

Beestenboel

Koken in IJsselPolder

Humor in het hospice?!

IJsselHospices

VAN DE VOORZITTER

Door George Henkens
voorzitter bestuur IJsselHospices

Eind oktober 2018 werd een beleidsplan vastgesteld voor de periode 2019-2023. Er was een beleidsplan voor IJsselThuis en ook één voor IJsselOever. Ze waren zo goed als identiek. Het bestuur en de staf hadden dit opgesteld om de lijn uit te zetten voor die jaren. Deze beleidsplannen staan op onze websites, dus mocht u er nog eens naar willen kijken, dat kan nog.

Op de laatste pagina van die plannen stond onderstaande.

Samenvattend zijn de speerpunten voor de komende vier jaar:

- het onderhouden en verstevigen van de relaties met de huidige samenwerkingspartners;
- het vergroten van de hospicecapaciteit in Rotterdam-Ommoord;
- het realiseren van een groter aantal Zorg aan Huis-inzetten;
- scholing op het gebied van andere levensovertuigingen.

Wat wel en niet gelukt is...

Eigenlijk is alleen de derde doelstelling niet zo goed gelukt. Dat is deels een gevolg van de coronapandemie. Maar het is ook een gevolg van het feit dat er nu veel meer hospicezorg in bijna-thuis-huizen beschikbaar is. Niet alleen in onze eigen hospices, maar ook door andere initiatieven.

De oplettende lezer ziet misschien dat het beleidsplan geldig was tot begin 2023, want toen waren de vier jaar voorbij. We hebben de einddatum echter opgeschoven naar eind 2023, omdat dan de twee eerste jaren van IJsselPolder geheel achter de rug zijn.

Tijd voor nieuwe plannen

Zowel het beleidsplan voor IJsselThuis als het plan voor IJsselOever hebben hun tijd nu gehad, het is tijd voor nieuwe plannen. Het zal u vast niet verbazen dat we nu een plan maken voor IJsselHospices, waarin alle drie onze hospices worden meegenomen.

Op 19 mei vorig jaar zaten de staf en het bestuur al eens bijeen en keken we achterom met de beleidsplannen in de hand, om te zien wat we ervan terecht hadden gebracht.

We deden dit onder leiding Corinne Engelen. Zij heeft met onze hospices niets te maken, maar met haar ervaring was zij goed in staat onze gedachtewisselingen te stroomlijnen.

Beleidsplan 2024-2028

Op 14 september jongstleden waren we weer bij elkaar met de staf en het bestuur, waarbij vier van veertien mensen nieuw waren. Onder leiding van dezelfde gespreksleider als vorig jaar hebben we een intensieve en positieve bespreking gehad aan de hand van een discussienota die het bestuur had voorbereid. Aan het eind van de avond hadden we alle geplande onderwerpen goed besproken en waren de nieuwe lijnen waaraan we ons tot 2028 zullen vasthouden, voor iedereen duidelijk. Het bestuur werkt dit nu uit om uiteindelijk op 1 januari 2024 het Beleidsplan 2024-2028 uit te brengen.

IN MEMORIAM HILDA VAN DEN OOSTERKAMP

Door George Henkens, voorzitter bestuur IJsselHospices

Op 28 juni bereikte ons het bericht dat ons nieuwe bestuurslid Hilda van den Oosterkamp was overleden. Geheel onverwacht: en dan is de ontsteltenis des te groter. Een vrouw in de kracht van haar leven, die net was begonnen aan een nieuwe baan. Ze had ons gebeld dat ze zich graag wilde inzetten voor onze hospices - daarvan verwacht je nooit dat het zomaar voorbij kan zijn.

Hilda had net drie bestuursvergaderingen met ons achter de rug. Daaraan vooraf had ze met ons kennis gemaakt en wij met haar. We wilden haar vertellen wat we de laatste jaren hadden opgebouwd en uitleggen hoe robuust dat was en welke dingen er meer zouden moeten 'wortelen'. Het is belangrijk dat bestuursleden weten waaraan ze beginnen en ook waartoe we met zijn allen in staat waren geweest. Hilda, op haar beurt, vertelde ons haar achtergrond en over haar nieuwe baan. Ze had, zoals wij dat in het bestuur zeggen 'kennis van de zorg'. Ze stond daar middenin. Dat was kennis die we in het bestuur graag wilden opnemen.

Hilda was onder de indruk van wat we met onze drie hospices hadden bereikt en begreep heel goed dat er ook nog wel wat zaken nadere uitwerking behoeven. Bovendien zou zij als geen ander kunnen inbrengen welke ontwikkelingen spelen in 'zorgland' en hoe dat invloed zou kunnen hebben op de gang van zaken in onze hospices.

In de vergaderingen die ons maar met haar waren gegund, schemerde precies dat door waar wij, het zittende bestuur, op hoopten.

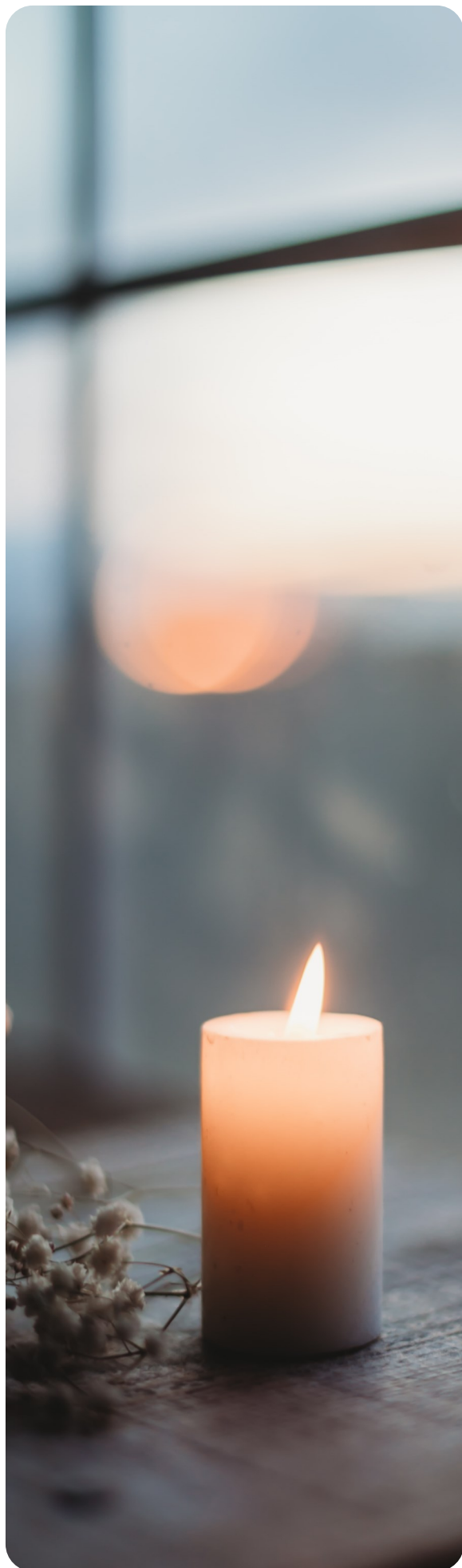
Maar hoe verdrietig, we konden het samen niet uitwerken. Op de rouwadvertentie die wij als IJsselHospices in de krant hebben geplaatst, schreef ik:

Hilda van den Oosterkamp

ons bevlogen bestuurslid

*Dankbaar zijn wij voor haar inzet en betrokkenheid
bij onze hospices.*

Haar innemendheid dragen wij met ons mee.

HOE HOUD JE HET HOSPICE OP DE RAILS?

Door Henny Aerts (invalcoördinator IJsselOever) en Els Bette-Fluit (zorg- en pr-vrijwilliger IJsselOever)

Oei, de wasmachine hapert... daar moet iets voor geregeld worden. Maar eerst dat intakegesprek met een eventueel toekomstige bewoner en zijn familie. Dan vandaag ook nog een vergadering met de collega-coördinatoren. Vervolgens loopt de zorg nog even binnen: of er overlegd kan worden over één van de bewoners. En niet vergeten: ook de Ambulancewens even regelen om die ene bewoner dat mooie uitje nog mee te laten maken...

Als coördinator in het hospice ben je een spin in het web. Het is niet altijd eenvoudig om leiding te geven aan een huishouden dat door tientallen vrijwilligers gerund wordt, om er tegelijk te zijn voor de bewoners en hun naasten en om aanspreekpunt te zijn voor de zorgmedewerkers.

Een wissel om of een sein op rood?

Henny Aerts, invalcoördinator in IJsselOever, beaamt dat. 'Er is veel dat je aandacht vraagt. Je moet alles in goede banen leiden en niet in emoties meegaan. Je moet problemen aan zien komen en zo nodig vroegtijdig wind uit de zeilen nemen. Je moet aanvoelen wat er speelt en beoordelen hoe je daarmee omgaat. Soms moet je iets oppakken, soms moet je juist iets laten rusten. Je moet het juiste *fingerspitzengefühl* weten te ontwikkelen.' De vraag 'hoe houden we het hospice op de rails?' komt Henny zeker niet onbekend voor. Het valt niet altijd mee. Want wanneer zet je een 'sein' op rood? Wanneer moet je besluiten een 'wissel' om te gooien? En zijn er 'haltes' in het hospiceleven waar je even stil moet blijven staan om je te bezinnen over de richting die ingeslagen moet worden?

Trainingen voor co's

'Natuurlijk, je praat veel met je collega's over het reilen en zeilen van het huis', zegt Henny. 'En dat is goed. Maar het is ook fijn dat er niet alleen cursussen en trainingen zijn voor onze vrijwilligers, maar ook voor de coördinatoren.'

De landelijke koepelorganisatie voor hospices, de VPTZ (Vrijwilligers Palliatieve Terminale Zorg Nederland) organiseert zulke trainingen. De coördinatoren van de IJssel-Hospices maken graag gebruik van dit aanbod.

Henny: 'Het is zo fijn als je verdieping in en visie op je werk aangeboden krijgt. De dingen die spelen, worden vanaf een ander level aangereikt. De gespreksleiders zijn begaan en ervaren. Ze helpen je naar jezelf en naar je functioneren te kijken. Bovendien kom je in contact met collega's uit het hele land. Ook dat is verrijkend en leerzaam.'

Ethische dilemma's

Henny bezocht onlangs met collega Jeannette de cursus *Omgaan met ethische dilemma's*. Een cursus die inzoomt op het pakket van waarden, normen en overtuigingen dat ieder met zich meedraagt, evenals de daaruit voortvloeiende vooronderstellingen. Op basis daarvan beoordeel je situaties, ook de meest complexe, die je tegenkomt in je werk als coördinator. Dan kan er een moreel dilemma ontstaan wanneer er een botsing is van verschillende waarden en overtuigingen.

'Een waardevolle cursus', aldus Henny. 'Je bent in je werk snel geneigd te denken in oplossingen. Terwijl het zo belangrijk is om eerst helder te krijgen wat het dilemma is door vragen te stellen en door dingen bespreekbaar te maken.'

Symposium 'Vinden en binden van vrijwilligers'

Vinden en binden van vrijwilligers... ook weer zo'n blijvend punt van aandacht voor de co's. Henny: 'Je wilt dat veelkleurige palet van al die enthousiaste en betrokken vrijwilligers laten schitteren. Je wilt ieder in zijn waarde laten en je wilt ieder de mogelijkheid geven om op zijn eigen manier te werken. En tegelijk moet ieder ook meedelen in 'de trein van het hospice'. En die trein moet wel op de rails blijven.'

Het hospice van de toekomst

Het hospice van de toekomst: een cursus waarin het draait om de vraag of het hospice in de huidige vorm blijft bestaan. Wat wordt de rol van mantelzorgers? Wat zijn de implicaties van de technologische ontwikkelingen voor de hospicezorg? Hoe gaan we in de toekomst om met beslissingen rondom het levenseinde?

De cursus wordt aangeboden vanuit het Netwerk Palliatieve Zorg en zal bezocht worden door enkele coördinatoren van de IJsselHospices. Belangrijke vraag die zij meenemen: hoe proactief moeten we op deze ontwikkelingen reageren?

En nog veel meer...

Henny weet nog een aantal trainingen te benoemen die meer dan de moeite waard zijn. Bijvoorbeeld:

- Uitwisseling rondom het thema 'stoppen met eten en drinken'.

- Werken met vrijwilligers (want: leidinggeven aan vrijwilligers is een vak op zich omdat de vrijwilligheid de onderlinge verhoudingen soms zo onduidelijk maakt).
- Voice Dialogue voor coördinatoren (over de verschillende stemmen in jezelf die ieder voor zich een woordje meespreken - innerlijke stemmen die vaak ongemerkt meebepalen hoe je handelt en reageert).
- Beleidsontwikkeling voor VPTZ-organisaties (omdat goed beleid het halve werk is en omdat een gezamenlijke focus veel gedoe voorkomt).

Het hospice op de rails

Al met al een scala aan trainingen die de co's van de IJsselHospices stimuleren om de richting voor de toekomst van onze huizen mede te bepalen, die hen enthousiasmeren voor hun dagelijkse bezigheden en die helpen de hospices 'op de rails' te houden.

HET IS EEN MOMENT STIL

Over de uitgeleide na een overlijden in IJsselOever

Door Els Bette-Fluit, pr- en zorgvrijwilliger IJsselOever

*Het is een moment stil in bewonerskamer de Schoener.
In een kring staan we rondom de kist: familie, vrijwilligers en zorgmedewerker.
Kleine kaarsjes in de hand.*

En over de kist van haar vader ligt het fraai vervaardigde IJsselOever-kleed.

*Ze slaakt een diepe zucht en een voorzichtige traan zoekt een weg over haar wang.
Ik weet: het is een traan van verdriet, maar ook (en misschien nu vooral)
vanwege het intense van dit moment.*

Nog even en dan zullen we haar vader uitgeleide doen.

Nog even en hij verlaat ons huis van warmte en aandacht.

Het is een moment stil...

Gedachten vermenigvuldigen zich. Ik denk aan de verhalen die ze vertelde over haar vader. Over hoe ze een echt vaderskindje was: een meisje dat vroeger, maar ook nu nog het liefst bij hem op schoot kroop en geborgenheid zocht. Hij was er altijd voor haar. Dat zal ze nooit vergeten, vertelde ze. Net zo min als ze zijn grappige en ook gekke eigenschappen nooit zal vergeten. Zoals dat gele plakband, dat hij altijd en overal bij zich had en waarmee hij van alles 'repareerde'.

Het is een moment stil...

We zijn bij elkaar om afscheid te nemen van onze bewoner en haar vader. Enkele weken was hij bij ons, zorgden we voor hem en ook voor haar en voor haar moeder en verdere familie. We deden er alles aan om leven toe te voegen aan de dagen die ze nog met elkaar hadden. We raakten vertrouwd en deelden vele momenten. Totdat dat allerlaatste moment kwam en hij overleed.

Het is een moment stil...

Dan klinkt haar stem: eerst wat voorzichtig, breekbaar. Daarna krachtig en vol overgave. Ze leest het gedicht dat ze zelf uitzocht. Ze vond het in het boek dat IJsselOever hiervoor beschikbaar heeft.

Het wordt een moment van respectvolle toewijding: een waardig afscheid.

En dat willen we graag. We willen onze bewoners tot op dat allerlaatste moment met zorg en respect omringen. Daarom dit moment van uitgeleide. Een moment waarop we even stil zijn.

Moment van afscheid

Het is een moment stil. Daarna volgt de daadwerkelijke uitgeleide. De kist van vader wordt door de uitvaartbegeleider naar de klaarstaande rouwauto gebracht. Zij volgt, met haar moeder en de andere familieleden. Beneden vormen zij een erehaag. Daarna volgen ze de kist en helpen mee deze in de auto te plaatsen.

En dan is het ogenblik van vertrek daar. Stapvoets rijdt de rouwauto de brug over - letterlijk een andere wereld in. De uitvaartbegeleider loopt voorop, de familie volgt de auto tot het kruispunt. Dan is de uitgeleide voorbij: het was een waardig afscheid.

Wat je in je hart bewaart...

Ze loopt met de vrijwilligers weer terug naar het hospice. Nog een kop koffie, nog wat napraten, nog even warmt ze zich aan de sfeer van het huis. Haar laatste gang is naar de kaars die brandt in de hal van IJsselOever - aangestoken uit respect voor haar overleden vader. Ze blaast hem uit. Daarna het afscheid: een hand, nog een keer een 'dankjewel' en 'we zullen het nooit vergeten'. Haar leven zal anders zijn. Maar in haar hart bewaart ze de IJsselOever-toewijding en het zorgvuldig vormgegeven afscheid. Die vormen voor haar de brug naar dat andere leven.

FOTOALBUM

Het is nog vroeg. We schuiven de gordijnen van haar kamer open en laten het grijze licht binnenkomen. Inderdaad: háár kamer. Mooi zoals onze sfeervolle IJsselOever-kamer met die kleine, persoonlijke spullen nóg meer aanvoelt als 'thuis'. Naast haar stoel staat een gezellige mand. 'Die neem ik overal mee naar toe', legt ze uit. 'Daar zit mijn leven in: dat zijn mijn foto's. En zo af en toe neem ik mijn leven in handen, dan blader ik er doorheen, beleef ik opnieuw en roep ik in herinnering.'

Zo gaat het ook later die ochtend. Voorzichtig neemt ze het oude album in handen, slaat behoedzaam de knisperende spinragbladen om en wijst en vertelt: 'Kijk, dit ben ik als baby. En hier: op de nonnenschool, braaf, hè?! En dit dan, hoe vind je die? Ik heb ook nog klarinet gespeeld!' Op haar gezicht verschijnt een glimlach en er twinkelen lichtjes in haar ogen. Totdat ze moe is. Het is genoeg geweest. Even rusten nu. Het is ook niet niks om je leven te overzien...

EEN NIEUW GEZICHT IN IJSSELTHUIS

'HOPELIJK GA IK IN IJSSELTHUIS VEEL MOOIE JAREN TEGEMOET'

Ik ben Edith Wolvers, 52 jaar en ik woon samen met mijn man en beestenboel in Capelle-West. Per 1 september ben ik begonnen als coördinator in Hospice IJsselThuis in Nieuwerkerk aan den IJssel. Na twaalf jaar gewerkt te hebben in het IJsselland Ziekenhuis op de poli dermatologie, was het tijd voor een nieuwe en mooie uitdaging.

Het werk in IJsselThuis is écht iets anders. Maar ik ben een mens en vind het belangrijk dat anderen het naar hun zin hebben. Dus wat dat betreft, kan ik mijn ei zeker wel kwijt.

Ik heb zelf veel vrijwilligerswerk gedaan bij een sportclub en weet hoe belangrijk en onmisbaar vrijwilligers zijn. Ook het uiten van waardering en respect naar hen is enorm belangrijk. Hopelijk ga ik in IJsselThuis veel mooie jaren tegemoet.

Groetjes, Edith

EEN UNIEKE, PERSOONLIJKE ERVARING

Door Ronald Peppel, bestuurslid Vrienden van Hospice IJsselThuis

Een persoonlijke ervaring

Ik had al grote waardering voor iedereen die werkzaam is binnen de drie IJsselHospices. Door een persoonlijke ervaring is deze waardering alleen maar groter geworden. Mijn schoonvader is vorige maand liefdevol en vol aandacht ontvangen in IJsselOever en is daar in alle rust voor hemzelf en voor de familie overleden.

Voor mij persoonlijk was dit ook nog een speciale ervaring met een bijzondere betekenis, die ik graag met u wil delen.

Ik kan je niet beter maken...

Twintig geleden was ik al betrokken bij IJsselThuis. Ik maakte deel uit van het oprichtingsbestuur. Het hospice was nog in aanbouw. Ik was voorzitter van de zogenaamde visiecommissie. We hadden ons voorgenomen door te denken over het fundament waar het hospice op gebaseerd zou zijn.

Wat viel mij direct bij binnenkomst in IJsselOever op? De spreuk op de deur: *Ik kan je niet beter maken, maar ik kan wel proberen ervoor te zorgen dat je je wat beter voelt.* Deze spreuk, geïnspireerd door Sint Maarten, heb ik destijds in de visiecommissie ingebracht.

Hoe mooi is het om deze spreuk, nu twintig jaar na dato, ook bij IJsselOever te lezen!

... maar er wel proberen ervoor te zorgen dat je je wat beter voelt

Het warme gevoel werd versterkt in het ontvangstgesprek. Destijds hadden wij bedacht dat deze spreuk stond voor: *De mogelijkheden zijn onbeperkt, alleen het menselijk vermogen is beperkt.* Wat gebeurde nu in IJsselOever? De coördinator sprak naar mijn schoonvader uit: *'Wat u ook wenst, wij zullen alles in het werk stellen om dat voor u te regelen, zodat u zich wat comfortabeler voelt.'* Dat wat we destijds bedachten, mochten mijn schoonvader, de familie en ik, nu twintig jaar later, met veel betrokkenheid in werkelijkheid ervaren. Dit vervulde mij met warmte en trots. Een ervaring om nooit meer te vergeten. Dank daarvoor!

BEESTENBOEL IN IJSSELTHUIS

Door Jeanette Leeftang, pr-medewerker IJsselThuis

ZIENDEROGEN GENIETEN

Ze werkte jarenlang als vrijwilliger op de kinderboerderij.

En nu?

Nu is ze één van de bewoners in Hospice IJsselThuis.

Maar haar oud-collega's van de kinderboerderij zijn haar niet vergeten!

Ze verrassen haar met een bijzonder bezoek.

Ineens is de tuin van IJsselThuis gevuld met 'haar' dieren. En zij? Ze geniet zienderogen.

Een mooier moment van het motto

'Ik kan je niet beter maken, maar wel ervoor zorgen dat je je beter voelt'

kun je je niet bedenken.

KOKEN IN IJSSELPOLDER: EEN MOOIE INVULLING VAN MIJN TIJD!

Mijn naam is Linda Dercksen.

Ik woon in Ommoord en heb de start van het Hospice IJsselPolder onder andere via de buurtapp en de krant gevolgd.

Net gestopt met werken...

Ruim twee jaar geleden kwam de vraag op mijn pad of ik kookvrijwilliger zou willen worden. Ik was net gestopt met werken, dus tijd over! Maar... nog nooit zo druk gehad!

Koken in IJsselPolder

In IJsselPolder wordt dagelijks voor de bewoners gekookt. Als kookvrijwilliger wordt er best wel wat van je verwacht, gezien de bewoners zelf bepalen wat ze willen eten. Bovendien: sommige bewoners eten niet meer, andere eten vloeibaar en er zijn bewoners met een zeer goede eetlust. Daar ga je mee aan de slag. Het is best moeilijk om te bepalen hoeveel en hoe de bewoners het eten willen, daar probeer ik steeds een goede weg in te vinden. Tijdens het ziekteproces verandert de beleving van smaak onder invloed van sommige medicijnen. En ook de persoonlijke smaak komt op zo'n moment om de hoek kijken. Samen kom we dan tot een oplossing om een smakelijke maaltijd voor te bereiden. Tot nu toe ben ik nog niet tegen onmogelijke vragen aangelopen.

Inventariseren, inkopen en aan de slag

Tijdens de ronde om te inventariseren wat de bewoners willen eten, maak ik ook een praatje met hen. Zo leer ik de bewoner ook een beetje beter kennen, wat ik zelf als erg plezierig ervaar. Als kookvrijwilliger doen we zelf de inkopen die voor de maaltijd nodig zijn. Daarna: aan de slag. Vers, lekkere kruiden, bakken en braden in roomboter, de juiste hoeveelheid en een leuke opmaak maken het verschil. Een lekker drankje erbij maakt de maaltijd compleet.

Een mooie invulling

Voor mij is koken in IJsselPolder een mooie invulling van mijn dagelijkse bezigheden. Omdat we met een fijne club vrijwilligers het rooster invullen, kunnen we meestal zelf bepalen wanneer we aanwezig zijn. Door onze verschillende achtergronden koken we ieder op onze eigen manier.

Als het aan mij ligt, hoop ik nog een tijd deel uit te maken van dit team.

HUMOR IN HET HOSPICE?!

Door Nathalie Jonker, coördinator Hospice IJsselPolder

Lachen en hospicezorg: dat lijken twee woorden die niet zo bij elkaar passen. Want is een hospice niet eerder een plek waar het lachen je vergaat?

Humor geeft lucht

Toch wordt er in het hospice best wat afgelachen en is er - uiteraard op de gepaste momenten - vrolijkheid. Vrolijkheid is tenslotte één van de emoties die bij het leven horen. En daarom is daar ruimte voor in het hospice, net zoals er ruimte is voor bijvoorbeeld de emoties verdriet en boosheid. Met een lach geef je uiting aan humor. En die lach kan een manier zijn waarmee de bewoners om kunnen gaan met het proces waarin zij zich bevinden. Humor kan relativeren en kan in spannende gesprekken of moeilijke momenten lucht geven.

'Ik ben ondeugend, geloof ik...'

Onlangs heb ik nog hartelijk gelachen met een bewoner. Meneer loopt met een rollator. Hij hecht verder zeer aan eigen regie en is zich niet altijd even bewust van zijn beperkingen. Begeleiding kan hij ervaren als kinderachtig of betuttelend. Meneer wil in zijn kamer de rollator binnen handbereik naast zijn stoel. Een bewegingssensor moet voorkomen dat hij ongemerkt in zijn kamer aan de wandel gaat. Hij is namelijk valgevaarlijk en heeft last van krachtverlies. Bovendien heeft hij wat instructies nodig voor het plaatsnemen op een stoel bijvoorbeeld.

De melding van de bewegingssensor kwam binnen op mijn pieper. Ik liep naar de kamer van meneer, die me als een stout school jongetje aankeek en zei: 'Ik ben wat ondeugend, geloof ik.' Zijn schaapachtige blik werkte op mijn lachspieren. Meneer lachte vervolgens hartelijk mee en liet zich begeleiden naar het toilet. Want dat kon hij niet zo snel vinden.

Lachen relateert

Vrijwilligers maken in hun hospicewerk soms moeilijke of verdrietige dingen mee. Wat fijn om daar met elkaar over te kunnen spreken en om te ontdekken wat humor op het juiste moment dan kan doen. Het relateert en laat je op een andere manier kijken naar de situatie.

Hare Majesteit

Niet lang geleden deed ik een opname van een ernstig benauwde dame. Zij lag met de ogen dicht mee te luisteren naar hoe ik met haar gezin besprak hoe zij de opname zouden willen en naar wat zij konden verwachten van

ons. Mevrouw was nauwelijks in staat een woord uit te brengen en vond het schijnbaar prima wat er allemaal besproken werd. Mevrouw gaf alleen af en toe een blik van deelname aan het gesprek met een handgebaar of een kort 'ja' of 'nee'.

Toen we bij de persoonsgegevens kwamen, wilde ik weten hoe haar voorletters luidden. Meneer gaf als antwoord: 'HM.' Mevrouw keek me net door haar halfgesloten linkeroog aan. Ter bevestiging vroeg ik haar: 'Hare Majesteit?' 'Nou, als je dat maar weet!', klonk het ad rem. En daarmee toverde ze in dit spannende moment een glimlach op al onze gezichten.

Timing en fijngevoeligheid

Net als bij elke andere emotie vraagt humor om de juiste dosering, om goede timing en om fijngevoeligheid. Zoals altijd dus: *afstemmen op de ander*. Laat dat nu net zijn waar we met elkaar op gericht zijn in de hospices!

14 OKTOBER: OPEN DAG IN DE IJSSELHOSPICES

Zaterdag 14 oktober was de Internationale Dag van de Palliatieve zorg. Wereldwijd was er aandacht voor hospice- en palliatieve zorg: een dag die in de IJsselHospices niet ongemerkt voorbij ging.

In de IJsselHospices gaat het over het leven, over wat er (nog) kan en over wat een ogenschijnlijk gewoon moment een gouden rand geeft. Om te laten zien hoe dat kan, organiseerden alle drie de locaties van de IJsselHospices juist op de Dag van de Palliatieve Zorg een open dag. Ieder die iets van de sfeer wilde proeven, iets van de warmte wilde ervaren of gewoon benieuwd was naar hoe het er in een hospice aan toe gaat, was meer dan welkom.

Colofon

Deze Zicht op IJssel nummer 12 kwam tot stand met de medewerking van:

George Henkens, Henny Aerts, Edith Wolvers, Ronald Peppel, Jeanette Leeftang, Linda Dercksen, Nathalie Jonker en Els Bette-Fluit

Zicht op IJssel verschijnt enkele malen per jaar en wordt verzonden aan alle medewerkers, oud-medewerkers en belangstellenden van de IJsselHospices.